

Taloudenhoitoa koskevat ohjeet

1. Soveltamisala

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän taloudenhoidossa ja taloushallinnon järjestämisessä on noudatettava tätä taloudenhoidon ohjetta ja sen määräyksiä.

Taloudenhoidon ohje noudattaa kuntayhtymän hallintosääntöä sekä yhtymäkokouksen hyväksymää varainhankintapolitiikkaa.

2. Taloudenhoidon vastuu

Kuntayhtymän toiminnot on järjestettävä siten, että

- yhtymäkokouksen asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutetaan ja tavoitteiden toteutumista seurataan järjestelmällisesti,
- kuntayhtymän talous on tasapainossa,
- vastuu toimialojen- ja tulosalueiden toiminnallisesta ja taloudellisesta tuloksesta on selkeä,
- kuntayhtymässä ja sen toimialoilla ja tulosalueilla on riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallinta, riskit on tunnistettu ja niille on määrätty toimenpiteet,
- maksuliikenne, rahoitustoiminta ja sijoitustoiminta hoidetaan turvallisesti ja taloudellisesti,
- toimintaan ei sitoudu tarpeettoman paljon käyttöpääomaa,
- hankinnat toteutetaan mahdollisimman taloudellisesti ja suunnitelmallisesti sekä mahdollisimman tarkoituksenmukaisina kokonaisuuksina ympäristönäkökulmat huomioon ottaen,
- kuntayhtymän myyntilaskutus on täsmällistä, kaikki asiakkaille toimitetut tuotteet ja palvelut tulevat määräaikaan laskutetuiksi ja perintätoimi toimii tehokkaasti.

3. Taloushallinnon organisointi

Talous- ja hallintoyksikkö vastaa kuntayhtymän ja sen tytäryhtiöiden keskitetystä taloushallinnosta sekä tuottaa kuntayhtymän johdolle ja luottamuselimille tarvittavat toiminnan ja talouden suunnittelu- ja raportointitiedot sekä hoitaa talouteen liittyvän viranomaisraportoinnin.

Talous- ja hallintoyksikkö suorittaa keskitettynä palveluna ulkoisen kirjanpidon, tilinpäätöksen, rahoituksen ja maksuliikenteen sekä ohjeistaa ja kokoaa taloussuunnittelun ja toteutumaportoinnin. Yksikön vastuulle kuuluvat lisäksi kaikille yhteisten laskentaperiaatteiden määrittely sekä yhteisten taloushallinnon prosessien ja järjestelmien ylläpito ja kehittäminen.

Toimialat, tulosalueet ja yhteiset palvelut (toiminnot) vastaavat kukin oman vastuualueensa talouden suunnittelusta ja tuotetun toteutumatiiedon raportoinnista. Toiminnoille kuuluu lisäksi oman alansa sisäinen laskenta mukaan lukien projektilaskenta ja tuotelaskenta. Viranhaltijat ohjeistavat ja varmistavat omalta osaltaan, että yhteisiä talouden prosesseja ja laskentaperiaatteita noudatetaan.

4. Laskentatoimen hoitaminen

Ulkoinen ja sisäinen laskentatoimi on järjestettävä siten, että se tuottaa suunnittelussa, päätöksenteossa, ohjauksessa ja valvonnassa tarvittavat toiminta- ja taloustiedot.

Ulkoisella laskentatoimella tarkoitetaan kirjanpitoa ja talouteen liittyvää lakisääteistä tiedon tuottamista sidosryhmille ja sitä ohjaavat ensisijaisesti voimassa olevat viranomaisvaatimukset ja lainsäädäntö.

Sisäisellä laskentatoimella tarkoitetaan kuntayhtymän johdon päätöksentekoa tukevaa raportointia. Sisäisen laskennan periaatteita ohjaavat ensisijaisesti kuntayhtymän tarpeet, joten sen laajuus ja painopiste voivat vaihdella.

5. Toiminnan ja talouden suunnittelu ja seuranta

Talousarvio- ja talousarviosuunnitelma

Talousarvio on strategiaan perustuva hallitusta sitova suunnitelma talousarviovuoden toiminnasta ja taloudesta. Taloussuunnitelma laaditaan kolmeksi vuodeksi, joista ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi.

Taloussuunnitelma sisältää strategiaan perustuvat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä investointisuunnitelman. Talousarviossa on käyttötalous- ja investointiosa sekä tuloslaskelma ja rahoitusosa. Talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat, tuloarviot ja jäsenkunnilta perittävät maksusuudet sekä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan.

Yhtymäkokous hyväksyy talousarviossa ja taloussuunnitelmassa strategiaan perustuvat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Samalla yhtymäkokous päättää, miltä osin talousarvio on sitova.

Talous- ja hallintoyksikkö ohjaa, ohjeistaa ja valvoo suunnitteluprosessia ja antaa suunnitelmien laatimisohteet.

Investointiohjelma

Talousarvion ja taloussuunnitelman investointiosa perustuu vesi- ja jätehuollon osalta investointiohjelmiin. Vesi- ja jätehuollon investointiohjelmat laaditaan 20

vuodeksi ja ne päivitetään 2 vuoden välein. Investointiohjelmalyöy yhteydessä tunnistetaan tulevat investointitarpeet, hankkeistetaan, priorisoidaan ja aikataulutetaan ne, sekä laaditaan kustannusarviot. Investointitarpeet perustuvat HSY:n strategiaan tavoitteisiin. Samaan aikaan investointiohjelman kanssa laaditaan kuntayhtymän 20 vuoden mittainen kassavirtaennuste, jonka avulla varmistetaan HSY:n talouden kannalta kestävät investointitasot kummallekin toimialalle.

Talousarvion muutokset

Kuntayhtymän toiminnassa ja taloudessa on noudatettava talousarviota. Siihen tehtävistä muutoksista päättää yhtymäkokous. Talousarvioon tehtävät muutokset on esitettävä yhtymäkokoukselle talousarviovuoden aikana.

Määrärahan muutosesityksessä on selvitettävä myös muutoksen vaikutus toiminnallisiin tavoitteisiin ja tuloarvioihin. Vastaavasti toiminnallisia tavoitteita tai tuloarvioita koskevassa muutosesityksessä on selvitettävä muutoksen vaikutus määrärahoihin.

Poistosuunnitelman hyväksyminen

Suunnitelman mukaisten poistojen laskentaperusteet hyväksyy yhtymäkokous.

Hallitus hyväksyy hyödyke- ja hyödykeryhmäkohtaiset poistosuunnitelmat.

Poistoaikojen ja -menetelmien osalta noudatetaan kirjanpitolakia sekä kuntayhtymää koskevaa virallista ohjeistusta.

Toiminnan ja talouden seuranta

Vuoden aikana talousarvion ja asetettujen tavoitteiden toteutumista seurataan säännöllisesti kuntayhtymän kaikilla organisaatiotasolla niin koko kuntayhtymän osalta kuin myös toimiala-, tulosalue, osasto- ja yksikkötasolla.

Talousarvion toteutumisesta ja seurannasta raportoidaan yhtymäkokoukselle ja hallitukselle sovituin mukaisin väliajoin.

6. Rahoitustoiminta

Yleiset periaatteet

Rahoitustoiminnalla tarkoitetaan rahoitusomaisuuden ja vieraan pääoman hoitoa ja ohjausta sekä maksuliikenteen hallintaa.

Yhtymäkokous päättää rahoituksen perusteista talousarvion ja -suunnitelman hyväksymisen yhteydessä. Hallitus päättää talousarviokauden rahoituksesta ja lainanotosta talousarvion puitteissa.

Kuntayhtymän hallitus hyväksyy lainapäätökset ja valvoo kuntayhtymän lainojen käyttöä. Lainapäätökset valmistellaan yhtymäkokouksen hyväksymän varainhankintapolitiikan mukaisesti.

Rahoitustoiminnan riskienhallinnassa noudatetaan varainhankintapolitiikassa kuvattuja periaatteita. Korkoriskin hallintaan voidaan käyttää johdannaisia. Johdannaisten yleissopimukset hyväksyy hallitus. Yleissopimusten sisällä tehtävistä yksittäisistä johdannaissopimuksista päättää toimitusjohtaja tai hänen määräämänsä.

Maksuliikenteen hallinta

Kuntayhtymän hallintosäännön 32 §:n mukaan:

Toimitusjohtaja tai hänen määräämänsä päättää

- *tulojen ja menojen hyväksymiseen oikeutetut henkilöt ja heidän sijaisensa,*
- *sijoitusten tekemisestä yhtymäkokouksen päättämien periaatteiden mukaisesti*
- *lainojen ja maksuliikenteen hoitamisesta sekä pankkitilien avaamisesta kuntayhtymälle ja niiden lopettamisesta,*
- *pankkitilien käyttöoikeuksista ja niiden muutoksista,*
- *maksun, korvauksen tai muun saatavan suorittamisesta, siitä luopumisesta sekä sitä koskevasta vapautuksesta sekä*
- *kuntayhtymän luottokorttien ja muiden maksukorttien käyttöönotosta.*

Tarkemmat ohjeet käytännön rahatoimen hoitamisesta antaa toimitusjohtaja tai hänen määräämänsä.

Talous- ja hallintoyksikkö huolehtii siitä, että kuntayhtymän maksut maksetaan oikein ja ajallaan. Toimialat vastaavat laskutustietojen toimittamisesta siten, että asiakaslaskutus toimii ajantasaisesti ja että kuntayhtymälle kuuluvat tuotot vastaanotetaan täysimääräisinä ja ajallaan.

Kassavarojen sijoittamisen periaatteet

Kuntayhtymän sijoitustoiminta tulee hoitaa turvallisesti ja taloudellisesti ja niin, ettei toimintaan sitoudu tarpeettoman paljon käyttöpääomaa.

Kuntayhtymän varoja voidaan sijoittaa suoraan, käyttää rahastoja tai muita sijoitusinstrumentteja. Kuntayhtymän sijoituksissa tavoitteena on mahdollisimman hyvä tuotto-riskisuhde ja riittävä kassavarojen hajautus. Varojen on tarvittaessa oltava käytettävissä tarkoitukseensa.

Kuntayhtymän kassavaroilla tarkoitetaan maksuliikennevaroja, joita ovat rahalaitosten käyttötileillä olevat varat. Kassavarojen hallinnan lähtökohtana on maksuvalmiuden pitäminen hyvänä ja maksuliikennevarojen pitäminen riittävän suuruisena.

Kassavarat voidaan sijoittaa pankkitalletuksiin kuten yön yli talletuksiin. Pankkitalletukset ovat luonteeltaan vähäriskisiä. Maksuvalmiuden turvaamiseksi tarvittavat kassavarat sijoitetaan enintään vuodeksi.

Kassavaroja ei sijoiteta osakkeisiin ja varoja voidaan sijoittaa vain jälkimarkkinakelpoisiin instrumentteihin ja hyvän luottoluokituksen saaneisiin sijoituskohteisiin Euroopan talousalueella huomioiden varojen käyttötarpeet.

Kassavarojen sijoittamisesta päättää toimitusjohtaja tai hänen määräämänsä.

7. Sisäinen valvonta

Toiminnot on järjestettävä ja toimintaa johdettava siten, että kaikilla organisaation tasoilla ja kaikissa toiminnoissa on riittävä sisäinen valvonta.

8. Hankinnat ja ostolaskujen käsittely

Hankinnoissa noudatetaan voimassa olevaa hankintalainsäädäntöä ja kuntayhtymän hallituksen hyväksymää hankintaohjetta.

Hallitus on päätöksellään vahvistanut viranhaltijoiden hankintarajat ja valtuudet. Viranhaltijat ovat voineet delegoida päätösvaltaa edelleen alaspäin.

Ostolaskujen käsittely on järjestettävä siten, että siihen osallistuu aina vähintään kaksi henkilöä; asiatarkastaja ja hyväksyjä. Asiatarkastus- ja hyväksymismerkinnät tehdään sähköisessä ostolaskujen kierrätysjärjestelmässä. Asiatarkastuksessa vastaanottajan on tarkastettava, että tositteen tarkoittama tavara tai palvelu on saatu ja että lasku on oikean suuruinen. Hyväksyjän on varmistettava, että tosite on muodollisesti ja asiallisesti oikea, tavara tai palvelu on merkitty vastaanotetuksi ja että tositteessa on oikea tilimerkintä.

9. Laskutus ja luotonvalvonta

Saatavat on laskutettava ja perittävä viivyttämättä luotonhallintaohjeen mukaisesti.

10. Omaisuuden hallinta

Omaisuuksia tulee hallita ja kehittää systemaattisesti ja investointiohjelman periaatteiden mukaisesti.

Kuntayhtymän omaisuutta suojataan tarkoituksenmukaisin vakuutuksin vakuutuspolitiikan mukaisesti.

Kuntayhtymässä jokaisen on huolehdittava siitä, että kuntayhtymän omistama tai sen hallussa oleva omaisuus pidetään kunnossa ja että sitä käytetään ja hoidetaan taloudellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.